Norsk Folkehjelp Oslo

Sluttrapport

”Forebygging av uønsket svangerskap og abort gjennom seminarer om seksualundervisning”

Forord

OASEN er integreringsprogrammet til Norsk Folkehjelp Oslo og har diverse kurs, aktiviteter og samarbeidspartnere over hele Oslo. Hovedmålsettingen med OASEN har siden oppstarten i 2001 vært å styrke flyktningers og innvandreres deltakelse og mestring i samfunnet og familien. For å oppnå det har det vært viktig å etablere lokale møtesteder for innvandrere, spesielt kvinner, i nærmiljøet. Der har de fått anledning til å komme ut av sin isolerte tilværelse i hjemmet og bygge nettverk på tvers av nasjonal bakgrunn, religion og utdannelse.
Gjennom sosialt samvær, motivasjonsopplegg, kurs og seminarer på disse møtestedene har vi erfart at kvinnene har fått mer kunnskap og selvtillit.

OASEN har gode resultater å vise til når det gjelder å nå ut til kvinner med innvandrerbakgrunn som ellers har lite kontakt med nordmenn og storsamfunnet. Vi har også lang erfaring med å arrangere kurs, foredrag og seminarer tilrettelagt for denne målgruppen.

Sammendrag

”Bakgrunn
Kvinner med fremmedkulturell bakgrunn er overrepresentert både blant abortsøkende og fødende kvinner i Oslo. Den store andelen medfører språklige og kulturelle utfordringer i den forebyggende og kurative helsetjenesten.

Målsetting for prosjektet
Målsetting er å øke kunnskap hos målgruppen om uønsket svangerskap og abort
Det skal gjennomføres 14 seminarrekker om å forebygge uønsket svangerskap og abort, fremme forebyggende livsstil og andre helse informasjon. Hver seminarrekke innebærer gjennomføring av tre seminarer med ulike temaer. Hvert seminarrekke skal ha tre timer, med 30-35 deltakere. Ca. 490 deltakere.

Målgruppe for prosjektet
Kvinner med innvandrerbakgrunn som mangler kunnskap om uønsket svangerskap og abort, rettigheter knyttet til helse og helsetilbud i Norge. Særlig kvinner med lav utdanning/lav inntekt.”

1.0 Bakgrunn for prosjektet

«Kvinner med fremmedkulturell bakgrunn er overrepresentert både blant abortsøkende og fødende kvinner i Oslo. Den store andelen medfører språklige og kulturelle utfordringer i den forebyggende og kurative helsetjenesten. Dette har i liten grad vært erkjent,» heter det i en artikkel i Tidsskrift for Den norske legeforening fra 2002.[1]
Senere forskning har bekreftet at forekomsten av provosert abort er høyere blant innvandrerkvinner i Norge generelt. Behovet for dette tiltaket er således til stede.[2]

OASENs aktiviteter foregår som nevnt på grasrota. Det betyr at vi hver eneste dag er i kontakt med innvandrere, særlig kvinner, i ulike sammenhenger. Vi har kurs, seminarer, sosiale samlinger og mange andre aktiviteter.
Én av de aktivitetene vi har lyktes godt med, er informasjon om seksualitet, familie planlegging og prevensjon som vi har gjennomført i vinter/vår 2016. I samarbeid med Oslo Voksenopplæring (Rosenhof), Frisklivsentral Nordstrand, Jobbsjansen i Bydel Nordstrand, Medisinernes Seksualopplysning (MSO) og Sex og Samfunn har vi gjennomført flere seminarer om disse temaene.

2.0 Målsetting og målgruppe

2.1 Målsetting

- Økt kunnskap hos målgruppen om uønsket svangerskap og abort
- Økt kunnskap hos målgruppen om kvinners seksualitet, familieplanlegging og seksuelle rettigheter, helseproblemer og (smittsomme) sykdommer og om helsetilbudet i Norge.
- Påvirkning av kvinners kunnskaper, holdninger, holdninger noe som igjen kan bidra til å forebygge sykdom, fremme helse og mestring

2.2 Målgruppe

Målgruppen er innvandrerkvinner som mangler kunnskap om uønsket svangerskap og abort, rettigheter knyttet til helse og helsetilbud i Norge. Særlig kvinner med lav utdanning, og/eller som lever isolert fra storsamfunnet (norske venner, arbeid).

3.0 Prosjektgjennomføring og metode

3.1 Gjennomføring

Vi har gjennomført seminarrekke på følgende steder:

GRÜNERLØKKA
Vi har her samarbeidet med: Oslo *Voksenopplæring, Rosenhof*
Vi organiserte tre seminarrekker med 15 - 40 deltakere per seminarrekke

BJERKE
Vi har her samarbeidet med NAVs kurs leverandør, Hero kompetanse
Vi organiserte tre seminarrekker med 15-25 deltakere per seminarrekke

GAMLE OSLO
I Gamle Oslo har vi samarbeidet med *Senter for Flyktninger og innvandrere og unge voksen i Bydel Gamle Oslo.* Vi organiserte to seminarrekker med 44 deltakere tilsammen.

Program som ble gjennomført på hver seminarrekke:

Første sesjon:
- Norsk Folkehjelp Oslo, OASEN innledning ca. 30 minutter
- Innledning fra fagperson Medisinernes seksualopplysning Oslo MSO – 2 timer
- Spørsmålsrunde, diskusjoner, gruppediskusjoner 1 time

Andre sesjon:
- Norsk Folkehjelp Oslo, OASEN innledning ca. 10 minutter
- Innledning fra fagperson Medisinernes seksualopplysning Oslo MSO – 2 timer
- Spørsmålsrunde, diskusjoner, gruppediskusjoner 1 time

Tredje sesjon:
- Norsk Folkehjelp Oslo, OASEN innledning ca. 10 minutter
- Innledning fra Oslo politi – 1 time
- Spørsmålsrunde, diskusjoner, gruppediskusjoner 30 minutter

Fjerde sesjon:
- Norsk Folkehjelp Oslo, OASEN innledning ca. 10 minutter
- Innledning fra barnevern en og en halv time
- Spørsmålsrunde, diskusjoner, gruppediskusjoner 30 minutter

Temaet som ble tatt opp :

- Forebygge uønsket svangerskap. Familieplanlegging
- Informasjon om og forebygging av abort
- Kvinnens kropp, seksualitet og kroppslige og seksuelle utvikling, forebygging av seksuelt overførbare sykdommer
- Kulturelle utfordringer knyttet til seksualitet (skam, forholdet mellom mann og kvinne, kulturelle forventinger til kvinnen osv)
- Homofili, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse.
- Rettigheter og lover knyttet til seksualitet og abort (menneskerettighetene, norsk lovverk, gode strategier for samhandling og samarbeid i kjærlighetsforhold og ekteskap)

Avvik: På grunn av at vi mottok mindre midler enn det ble søkt om, har vi gjort om til mindre antall seminarrekker enn det vi skrev i søknaden. Oslo politi og barnevernet har deltatt i fire seminarrekker pga. kapasitet.

3.2 Metode

I dette prosjektet har vi i stor grad fulgt den samme modellen for motivering av innvandrere til deltakelse og dialog som vi bruker i våre øvrige prosjekter og aktiviteter. Denne modellen går kort fortalt ut på å bruke de erfaringene OASEN har bygget seg opp gjennom organisasjonsarbeid og mobilisering av utsatte og marginaliserte grupper her i Norge. En viktig del av Norsk Folkehjelp Oslo, OASENs metoden går ut på å ha en ærlig og åpen dialog med deltakerne, en dialog som på samme tid stiller krav og åpner for deltakelse.

Vi har samarbeidet med voksenopplæringen og andre kurssteder om gjennomføringen av seminarene (se også oppsummering av antall deltakere og samarbeidspartnere under). På forhånd sendte vi ordene som skulle brukes slik at lærerne kunne gå gjennom begreper med elevene /deltakerne i norsktimene før selve seminarene.

Under seminarene holder prosjektleder en innledning for deltakerne helt i starten. Der fokuserer hun på det kvinnene har til felles med hverandre og henne. Hun får dem til å se verdien av deltakelse og av å ytre seg om egne utfordringer og meninger. Dette fungerer som et godt utgangspunkt for videre diskusjon. Prosjektleder er også med videre og tilrettelegger for samtalen underveis, etter at de faglige innlederne og kurslederne har sagt sitt.

Samarbeidet mellom medisinstudentene i MSO og Norsk Folkehjelp Oslo - OASEN fungerer bra i denne sammenheng, for begge har den samme intensjonen om å snakke klart og tydelig. Dette er viktig med tanke på at det er et sensitivt tema som skal behandles, samtidig som det er viktig at informasjonen kommer til deltakerne uten omsvøp. Lærerne på voksenopplæringen og andre kurssteder som vi samarbeider med, lærer mye av å observere hvordan dette foregår og får verktøy til å snakke med deltakerne. De mister mange av sine hemninger og forbehold underveis, noe vi ser som positivt. Det positive i dette er at mange av de unge voksne elever/deltakere sitter igjen med mange spørsmål etter seminarene. De har behov for å bearbeide informasjonen de har fått, videre. Lærerne, som har daglig kontakt med deltakerne utover i semesteret, bruker tid i norsktimene til å forklare videre, gjenta ord og begreper og evt rette på misforståelser fra seminarene med MSO og OASEN.

Et spesifikt grep som også har fungert godt, er at innlederne fra MSO forteller om sine kjærester, samboere, sine planer for fremtiden, når de skal få barn osv. Denne informasjonen baker de inn i sine innledninger og i sine svar på spørsmål fra deltakerne. De fungerer dermed som forbilder som viser at det er mulig med mange ulike samlivsformer i Norge og at man velger selv når man skal få barn, om og når man vil gifte seg mm.

Vi i OASEN formidler også til innlederne fra MSO om hvilket språklig nivå de skal legge seg på for at deltakerne skal få med seg mest mulig. Dette har fungert bra. MSO har på sin side solid medisinsk kunnskap som de er flinke til å formidle. De tegner og forklarer. Særlig det å tegne er viktig. Norsk Folkehjelp Oslo, OASEN viser bilder om det å leve i et fattig land og oppdra barna uten utdanning og jobb eller støtte fra familien. Det er snakk om historier om kvinner som har lite, men som jobber hardt for å skaffe seg et bedre liv.

Deltakerne blir av lærerne ofte sett på som vanskelige å snakke med, mange kvier seg for å snakke med disse gruppene om seksualitet. Det kan også gjelde leger og andre. Vår metode viser at det lar seg gjøre. Det har vært et nesten konsekvent ønske om å dele gruppene etter kjønn, men i samarbeid med deltakerne, lærerne, MSO og OASEN har vi kommet til enighet om at begge kjønn kan ha kurs sammen, nettopp fordi det er viktig at kvinner og menn utveksler synspunkter og fordi det er mye læring i å høre hva det andre kjønn sier.

Våre samarbeidspartnere, MSO og kursleverandørene har hatt nytte og lært av å delta i

prosjektet. MSO forteller at det blir lettere for dem å nå ut til denne målgruppen og ser dette meget positiv samfunnsmessig både på kort og lang sikt. Voksenopplæringssentrene har fått verktøy til å ta opp temaet seksualitet i bred forstand.

For kvinnene spesielt fungerer det nærmest terapeutisk og få snakket om temaer som ellers er tabu og som i mange tilfeller har plaget dem eller de har vært usikre på. Det er en viktig faktor at vi gjør vårt ytterste for å skape en åpen og uformell atmosfære. Vi serverer blant annet lunsj, kaffe og frukt og lar kvinnene komme til orde uten å dømme eller belære. Det er viktig at deltakerne føler seg trygge; dette av to grunner. For det første er det et ømfintlig tema vi tar opp. Det andre er at det er viktig at deltakerne føler seg trygge på at de kan stille spørsmål. Mange snakker ikke så godt norsk, og forstår kanskje ikke hele den faglige innledningen. De må føle at det er lav terskel for å stille spørsmål for å unngå misforståelser.

Kursene kan også være nyttige i jobbsammenheng. Kursleverandører forteller f eks at det er relevant og nyttig å lære om seksualitet fordi mange av kvinnene senere skal jobbe med barn (de er på barnehagekurs for å jobbe eller ha praksis som barnehageassistenter). Det er en del av pensum i barnehagelærerutdanningen å lære om barnets utvikling og barnets forhold til seksualitet. Videre ser de at manglende kunnskap om familieplanlegging og seksualitet kan hindre spesielt kvinner i å skaffe seg en jobb eller utdanning.

Kurslederne på voksenopplæring forteller også at mange med etnisk norsk bakgrunn er veldig lukket på dette området og vil ikke ta diskutere slike spørsmål med innvandrere. Men når de ser hvilke resultater vår metode har for å få befolkning med innvandrerbakgrunn til å åpne seg, endrer de mening.

De faglige innlederne fra MSO forteller på sin side at de lærer mye nyttig om hva de skal gjøre når de selv blir leger, de har lært hvordan de skal informere uten å diskriminere. De forstår hvilken informasjon målgruppen trenger. Mange fra MSO er selv etnisk norske, de takker for "fantastisk bra undervisningsdager", de synes det har vært "innmari gøy", særlig at deltakerne er så engasjerte. MSO forteller at det er "de morsomste oppdragene de noensinne har hatt". De sier de vil fortsette med samarbeidet. De lærer om hva kvinnene er opptatt av, hva de kan, hvordan de selv kan kommunisere med innvandrere osv. Det er en viktig erfaring å lære hvordan de kan samle mot til å snakke åpent og direkte med denne målgruppen. Organisasjonen MSO har ikke fokusert på spesielt på innvandrere før, mest på ungdommer. MSO er enige med OASEN i at det er viktig å nå fram til foreldregenerasjonen og de som skal bli foreldre med denne informasjonen slik at de kan veilede, forstå sine barn og en støtte familien bedre.

Barnevern og Oslo politi er også blitt invitert til seminarene, men pga kapasiteten deres har de ikke blitt gjennomført i alle gruppene, men de har deltatt det har vært mulighet og kapasitet. Disse to aktørenes funksjon har vært å informere om hva som finnes av lover og regler på feltet, hvorfor disse lovene er viktig og hvordan de skal tolkes, hva som skjer på internett når det gjelder seksualitet, overgrep osv, hva er som farene med internett og flere andre viktige spørsmål. Politiet informerer om hvor man kan ta kontakt for å få mer omfattende hjelp med

ulike problemer, f eks vold i hjemmet, barn som kommer ut av kontroll for foreldrene osv.

Barnevernet forklarer hva foreldrene har rett til å bestemme og hvilke rettigheter barna har gjennom oppveksten. De snakker om hva som er greit og ikke greit når det gjelder unge som har kjæreste, at tvangsekteskap og omskjæring er forbudt, at oppdragervold er forbudt osv. De tar også opp temaet sosial kontroll. De belyser dette temaet sett opp mot regler og lover i Norge, rettigheter barna har og forklarer hva dette betyr i en norsk kontekst. De informerer om helsestasjonene, der barna kan få svar på spørsmål, og de forklarer at barnevernet kan gi råd til foreldrene uten at dette betyr at det er fare for at barna skal bli tatt fra dem eller lignende.

Samarbeidet mellom barnevernet, Oslo-politiet og Norsk Folkehjelp Oslo, Oasen fungerer bra også fordi representantene for politi og barnevern kommer til våre seminarer med et ønske om å snakke tydelig og klart og oppklare misforståelser eller usanne historier. Og fokuset deres har altså vært på foreldres og barns rettigheter og plikter, vold i nære relasjoner, menneskerettighetene, norsk lovverk, selvbestemmelse, særlig det å høre på hva barn og ungdom har å si og deres rett til å bli hørt og omvendt.

Noen kvinner ga uttrykk for at de var redde fordi de ser at her i Norge får barn og ungdom lov til å gjøre hva de vil, og de kommer ut av kontroll, har sex uten å være gift, drikker alkohol og ruser seg. Her var det viktig med Oslopolitiet og barnevernets deltakelse. De ga faktainformasjon og forklarte lover og regler og bakgrunnen for at de finnes. På den måten ble kvinnenes kunnskaper og holdninger påvirket. Når holdningene endrer seg, er det noe som igjen kan bidra til å forebygge sykdom, fremme helse, særlig den psykiske og gi livsmestring.

Et eksempel på tema som ble tatt opp, var bruk av sosiale medier, og rettigheter og plikter foreldrene har med tanken på omsorg og ansvar for barna. Dette hjalp kvinnene til å bli mer bevisste blant annet om temaet seksualitet og seksuelle rettigheter og om kulturelle utfordringer knyttet til seksualitet og skam.

En svakhet ved tidligere kurs/seminar rettet mot denne målgruppen har etter vår mening vært et ensidig fokus på rettigheter. Men det er også viktig med plikter. En annen svakhet har vært at man har forklart hva man skal gjøre, men ikke hvorfor. Hva betyr det f eks at man ikke skal slå barna eller hva kan negativ sosial kontroll gjør med ungdom? Denne konkretiseringen forsterkes av innlederne, som bruker den samme metoden som OASEN. Hva betyr det for den enkelte i deres hverdagsliv at vi i Norge legger stor vekt på menneskerettighetene? Hvorfor skal vi følge dem? Hvilken trygghet gir det?

Det blir dialog mellom faginstansene og deltakerne om norske normer og regler for å unngå misforståelser i det norske samfunnet, og lærerne får kompetanseheving på dette feltet.

Særlig i diskusjonene fikk deltakerne anledning til refleksjon. Et eksempel på et spørsmål som ble tatt opp, var om det er lov å ha sex før ekteskapet, og med støtte fra faginstansene ble dette og lignende spørsmål gjennomgått på en fin måte. Noen lærerne kan være usikre på hva som er riktig å si om slike spørsmål.

4.0 Resultater og resultatvurdering

4.1 Oversikt over resultater og målsettinger for de ulike aktivitetene

Vi har gjennomført 8 seminarrekker - 24 sesjoner, på en og en halv time – tre og en halv time per sesjon der det deltok 15-40 deltakere per sesjon. Til sammen har rundt 171 deltakere benyttet tilbudet. Deltakerne ble rekruttert fra følgende kurs- og opplæringssteder: Oslo voksenopplæring Rosenhoff, Hero kompetanse og Senter for Flyktninger og innvandrere og

unge voksen i Bydel Gamle Oslo.

Deltakere har vært kvinner med innvandrerbakgrunn i Oslo i alderen 23-45 år med lav inntekt/utdanning eller liten tilknytning til storsamfunnet spesielt fra land som Somalia, Pakistan, Tyrkia, Iran, Irak, Afghanistan, India, Marokko, Polen, Litauen, Sri-Lanka, Thailand, Peru, Brasil, Colombia, Syria, Egypt, Kongo, Palestina osv.

4.2 Sammendrag av resultater hos deltakere og observatører utenfra

OASEN fikk i fjor støtte til å gjennomføre seminarrekker om hvordan å forebygge uønsket svangerskap og abort, fremme forebyggende livsstil og gi annen relevant helseinformasjon.

I søknaden om støtte til prosjektet skrev vi følgende om forventede resultater:

"Som generelle resultater forventer vi økt kunnskap og økt bevissthet om uønsket svangerskap og abort, forebyggende livsstil og valg i livet. Kvinnene vil også oppleve økt innsikt i hvor viktig kvinners helse er for at familien skal fungere godt. Innvandrerkvinner har ofte mye ansvar i familien, og om de ikke har god fysisk og psykisk helse, kan det gå utover hele familien.

Spesifikke resultater:

- Forebygging av uønskede graviditeter og seksuelt overførbare sykdommer
- Kunnskap om abort
- Økt kunnskap om psykisk helse og psykiske helseproblemer, sykdommer og hjelpetilbud
- Prosjektet vil skape bevissthet og refleksjon om livsstilsendring hos høyrisikogrupper, og på denne måte påvirke deres holdninger og atferd
- Prosjektet vil bidra til å styrke motivasjon og muligheter til å handle helsefremmede
- Fremme høyrisikogruppes helse og bidra til at helse og helsefremmende livsstil blir en positiv ressurs i hverdagslivet."

Oppsummert kan vi si at vi har klart å frembringe disse resultatene i svært høy grad. Under forklarer vi hva vi har fått av tilbakemeldinger og hvordan deltakerne har respondert på kursene.

Det første som er verdt å bite seg merke i, er at mange av deltakerne sier at de burde ha fått denne informasjonen enda tidligere og at lignende kurs burde ha vært gjennomført i deres hjemland. Da hadde de kanskje fått færre barn, eller studert og skaffet seg fast jobb før de fikk barn, sier de. De forteller at de har lært mye om kvinners seksuelle rettigheter og om kvinners seksualitet gjennom kursene. De gir uttrykk for at de vil prioritere utdanning og sikre seg en jobb før de skal ha barn.

Av spesifikke temaer som deltakerne selv tar initiativ til å diskutere mer inngående, er blant annet kjønnslemlestelse av jenter og kvinner. Kvinnene forteller åpent om de helseproblemene og seksuelle problemene kjønnslemlestelse fører til, og sier at de har blitt mer bevisste på dette. Mange forteller uoppfordret at de ikke vil utsette barna sine for dette og at de har fått en klarere forståelse av hva norsk lov sier når det gjelder dette og hvilke konsekvenser det kan få å utsette kvinner for kjønnslemlestelse. Kvinnene har fått informasjon om hvilke tilbud som finnes i det norske helsevesenet når det gjelder å rekonstruere klitoris etter en lemlestelse.

«Jomfruhinnen» er en myte som det snakkes mye om. De faglige innlederne på seminarene forteller at selv ikke leger kan se om noen har hatt sex, og at de som "rekonstruerer" jomfruhinne er svindlere. Kvinnene forteller på sin side at det av og til er forventet at de skal blø på bryllupsnatten, og mange blir overrasket over å høre at dette ofte ikke skjer, og at det er helt normalt.

Det har også blitt kraftige diskusjoner f eks om homofili, tvangsekteskap, religion og menneskerettigheter. En del deltakere med bakgrunn fra afrikanske land mente å vite at homofili er eller skyldes en sykdom. De fikk kontant tilsvar fra en annen deltaker, og det ble en tøff, men fair diskusjon om dette som resulterte i at deltakerne forsto mer av hverandres ståsted. Enkelte har fortalt at i deres hjemland er det ofte slik at mange tror at hvis sønnen gifter seg, vil dette resultere i at han vil slutte å være homofil. Innlederne fra Medisinernes Seksualopplysning (MSO), som vi har samarbeidet med om gjennomføringen av prosjektet, forklarer da om hva legevitenskapen forteller oss om homofili og hvilke rettigheter homofile har i Norge. Det har hatt god effekt.

Etter hvert som kvinnene får mer selvtillit, snakkes det også om onani. Personer med bakgrunn fra bestemte land, f eks Somalia og arabiske land, tror at onani er helseskadelig. Innlederne fra MSO forteller klart og tydelig om vitenskapelig forankret kunnskap om dette temaet, noe deltakerne tar til seg.

Prevensjon er et annet tema som vi har lyktes med å ta opp. Enkelte forteller f eks om hvilken type prevensjon de fikk av legen, grunnene til at de ikke likte den, hvordan de fikk problemer med den osv. Innlederne våre, som har medisinsk kompetanse, forklarer hva de evt. kan ha misforstått, hva som kan være gode alternativ osv. Det er en del myter knyttet til prevensjon. Kvinnene har f eks hørt fra venninner at det kan oppstå bivirkninger og komplikasjoner og har derfor sluttet å bruke prevensjon. Ganske mange vet ikke hva angrepiller er. Andre tror at de må bruke dobbelt kondom. Av legene får de mer faglige råd om hva de bør gjøre, hvilken prevensjon de bør bruke, hvordan de kan få råd av fastlegen om dette, hvilke typer prevensjon som fungerer for ulike personer osv. Innlederne fra MSO anbefaler da at enhver bør finne ut hva som passer dem best og snakke med legen sin eller helsesøster.

Her gis informasjon om fastlegeordningen i Norge og helsestasjoner rundt i bydelene. Når det gjelder abort, forteller f eks polakker som deltar på seminarene at abort er forbudt i Polen, og at det derfor er helsefarlig. Noen tror at det samme gjelder i Norge. MSO forteller hvordan abort fungerer i Norge, hvilke metoder som brukes, rettigheter og regler.

På seminarene har det med andre ord blitt tatt opp sensitive temaer uten at det har hindret tydelige diskusjoner og klare standpunkter. Deltakerne har vært med, uten å føle seg presset eller flaue. Det har mye å gjøre med hvordan det innledes om temaene, hvordan de behandles underveis, tryggheten som skapes blant deltakerne osv (se mer om metode under).

Kvinnene er svært opptatt av rettigheter, og flere er overrasket og lettet over å få høre at mannen ikke kan «kreve» samleie selv om man er gift. Flere er tydelige på at kvinners situasjon på arbeidsmarkedet, i familien og seksuelt til sammen utgjør en sterk undertrykking, også i Norge, slik de ser det.

Noen av deltakere på kursene er eldre. Høy alder gir høy status i noen kulturer. Det at disse kvinnene får kunnskaper om familieplanlegging og seksualitet, kan gi effekt i den forstand at de kan støtte sine svigerdøtre eller døtrer/sønner selv. En del deltakere forteller at når ektefelle blir hentet fra hjemlandet eller datteren gifter seg, er mor eller svigermor opptatt av at kvinnen skal bli gravid så fort hun er gift. Dette kan iblant hindre at kvinnen som blir gift, får mulighet til å gå på norskkurs og bestå norskprøver eller skaffe seg en utdanning eller jobb. Et eksempel på dette er kvinner med innvandrerbakgrunn som nesten var i mål å gjennomføre norskprøve B1, men ble gravid og måtte avbryte det hele. Dette kunne vært unngått hvis eldre personer i familien hadde hatt mer kunnskap. Vi mener at våre seminarer på en indirekte måte forebygger tidlige svangerskap og aborter hos målgruppen på sikt ved at kunnskapen sprer seg (også) blant autoritetspersoner i familien.

I noen kulturer ser man abort og prevensjon som noe negativt og som noe som går mot religiøse skikker, og mange mener at det er dette som gjør temaene om seksualitet til et tabu i hjemmet og/eller generelt i familien.

På en del av seminarene har også Oslo-politiet og barnevernet deltatt. Dette har gitt gode diskusjoner og mer utfyllende informasjon om en del temaer knyttet til seksualitet og oppdragelse (se mer under metode).

Alt i alt har deltakerne tilegnet seg mye sentral kunnskap om seksualitet, reproduksjon og seksuelle rettigheter. Dette hjelper kvinnene både i eget liv og i barneoppdragelsen. Vi vet av erfaring at barn og unge i familiene vil ha informasjon, men kvinnene vet i utgangspunktet for lite og føler seg begrenset av kulturelle tradisjoner og religion når de skal snakke med barna sine om seksualitet og relaterte temaer. Etter at de har deltatt på seminar hos oss, får de større selvtillit når det gjelder å snakke om disse temaene med barna sine. Dette vet vi har god forebyggende effekt, f eks hva gjelder kjønnssykdommer og uønskete graviditeter, både for deltakerne selv og på sikt for deres barn.

4.3 Oppsummering av de konkrete resultatene av prosjektet

Generelle resultater
Vi har observert økt kunnskap og økt bevissthet om uønsket svangerskap og abort blant deltakere. Kvinnene har opplevde økt innsikt i hvor viktig kvinners helse er for at familien skal fungere godt.

Spesifikke resultater:
- Økt kunnskap om forebygging av uønskede graviditeter og seksuelt overførbare sykdommer
- Økt kunnskap om abort
- Økt kunnskap om psykisk helse og psykiske helseproblemer, sykdommer og hjelpetilbud
- Seminarrekkene har skapt bevissthet og refleksjon om livsstilsendring hos høyrisikogrupper, og på denne måte påvirke deres holdninger og atferd
- Seminarrekkene har bidratt til å styrke motivasjon og muligheter til å handle helsefremmede
- Seminarrekkene har bidratt til at helse og helsefremmende livsstil blir en positiv ressurs i hverdagslivet

5.0 Oppsummering med konklusjon og videre planer

Norsk Folkehjelp Oslo

Vi er et supplement hjelp til eksisterende hjelpetiltak rundt i bydelene. Tematikken er meget viktig for nye landsmenn. De blir bedre kjent med regler og normer i Norge og med norske myndigheter, som er der for å hjelpe. Dette har en klar forebyggende effekt. Videre blir tilliten deltakerne har overfor myndighetene forsterket, særlig fordi mange får opplysninger på hva finnes av hjelpetilbud i Norge, hvordan Oslo-politiet fungerer og hva barnevern i landet gjør og hvilke prinsipper og retningslinjer de jobber etter. Mange opplever at myndighetene er skumle, og derfor er det viktig at tilliten til det offentlige apparatet blir bedre. Mange av deltakerne har kommentert at dette burde ha blitt gjennomført da de ankom i Norge, mange har fortalt at de vil formidle kunnskapen de har tilegnet seg, videre til sine landsmenn spesielt som bor her i Norge.

Gjennom disse seminarene spres ikke bare informasjon og kunnskaper, men det skapes tillit til de instanser som kan hjelpe nye landsmenn til selvhjelp, og nye landsmenn blir mer bevisste på den gode hjelp man kan få i Norge og benytte seg av denne samt de faginstanser blir bedre kjent med nye landsmenns ressurser og utfordringer knyttet til dette temaet og lærer mer og blir bedre kjent med målgruppen.

Oslo, februar 2018